

~~44102~~

карт. 1760

Б783С (карт) 2

~~Б783~~ X98 X98 БИЖАНЬ О.

~~04007~~

KOM SOMOL Ç B R L A

QARACAJ OBLNASIZDAT

Mikojan-Saxar * 1936

XUBIJLAN' OSMAN

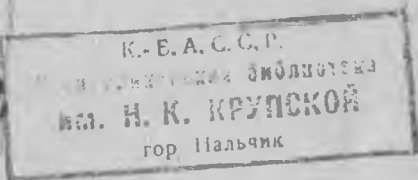
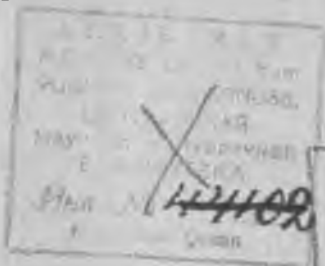
Презервано
1949 г.

КР.

1963 г.

К2024.1760-1

с 4007
KOMSOMOL ÇBRLA

QARACAJ OBLNASIZDAT

Mikojan-Şaxar—1936

О. ХУБИЕВ

КОМСОМОЛЬСКИЕ ПЕСНИ

КАРОбЛНАЦИЗДАТ

Микоян-Шахар—1936

KOMSOMOL

Min zorluqnu başın kesed
Tyzlykny bir elisi.
Sowetlede tuvad, ösed
Partijanъ tölösy.

Bizni̇ çurtda bir çer qalmaj,
Unku çolnu taşlajdъ.
Xar bir mylky muxol bolmaj,
Çыltыrajdъ, çaşnajdъ.

Kolxoz qurav xar bir elde
Ösed, alqa varыladъ.
Ot çanadъ çav kölynde,
Çyregi çarыladъ.

Leninci komsomol işde
Muratъna çetedi.
Em sosialist erişde
Xorlav alqa ötedi.

Biz—komsomolla varыbъz
Kolxoz xalqnъ çaşlarъ.
Çaңыbъqqa çol çaravъz
Çaş tölöny başlarъ.

Xorlarъвъznъ bileviz,
Cъqmaj sowet съzъndan,
Biz tavkel atlav keleviz
Partijanъ ьzъndan.

Sibireviz çolubuzdan
Zorluqnu xavçyklerin.
Ken taşladьq vojnubuzdan
Esgilikni çyklerin.

Zorluqlanъ urub sacъv,
Ot acavъz çavlaqa.
Sowet çurtnu çarьq kynу
Nyryn tьkgend tavlaqa.

Xar işibizde kemlikni
Bir kьlden tolturavъz,
İşge çalqav „emilikni“
İşlev çolqa vuravъz.

Tolqun volub aqadъla
Urunnanla kolxozqa,
Bu tav elle caqadъla,
Malcъьq urub alqa.

Qaranъьq basxan elde
Şъvълala çaşnajla.
Maşina işlejd kьv çerde,
Qalaçykny taşlajla.

Çaňyz quşla uçxan көкge
Endi biz da minebiz,
Min-min temir quşnu birge
Bulutlaqa tizebiz.

Tauşundan qorqqan suvda
Bygyn erkin çyzebiz,
Em mazallı tenizleni
Cort kesebiz-yzebiz.

Çyzle bla көв adamlar
Birden işge kirebiz,
Qavra kesgen talalada
Şaxarla өsdyrebiz.

Xar iş көzyvy çetgenlej,
Birer işge sinebiz,
Partija bujruq etgenlej,
Biz tolturub çenebiz.

Işsiz çoqdu arabızda,
Bir innetde işlejbiz,
Komsomolla barıbızda
Işsizlikge tyşmejbiz.

Minlev-minlev aqaclanb
Baltasızlaј kesebiz,
Işlej bilib vajlıqlanb,
Xaman mijik өsebiz.

Kөб zaman тышув тузаққа,
End җаһанға җетевиз,
Qaranлыqdan uzaqqa
Toxdamazdan keteviz.

Урев-өсүв kolhoz mylkle,
Syryvlerin kyteviz,
Qala барad xavlelikle,
Melxum җаһав eteviz.

Ma ol mylkge tijgenleni
Ajavsuz cirkiteviz,
Betge qara kijgenleni
Uzaqqa „yrkyteviz“.

Qыралызынь icinde
Orun alqan terekviz,
Xar qыralda viz өseviz
Em өserge kerekviz.

Saqыш etci, җer ysynde
Adamнь satыv vardы.
Тыш qыralda işcilege
Җаһав qавырдан tardы.

Ej! Bu işlege хазыр vol,
Bek qыжн ese da җол.
Җавға kyglydy sende qол,
Meni tinim--komsomol!

7-VII—35 җ.

ƏSƏBİZ

(Soxdalanь ғылағы)

Patcaхығынь volqan kirin
Sowet zakon keң quvqand.
Çav qaumnu qojmaj birin,
Bizge çarыq kyn tuvqand.

Kesi tilibizde oqurqa
Bizge tenlik verilgend,
Ol biz termilgen çaşavqa
Eşik bek keң kerilgend.

Lenin bizge ajtxan sözle
Esibizden ketmejin.
Bir işni etmezbiz özge
Biz alanь etmejin.

Xar bir işge usdalanь
Kesibiz tolturajыq,
Bilimli etiv alanь
Işni alqa burajыq.

Biz işlejbiz kolhozlaqa,
Ara mylkge-ortaqa.
Çer syrdyryv maşınaqa,
Plugnu ызыndan taqa.

Belgisiz tavadan alyrbyz
Altyn, kumyş, taşkemyr.
Çaşavça belgi salyrbyz,
Tanylyrsa bu ömyr.

Kerti ösedi sanbyyz,
Kynden-kynçe көв volad.
Murat etgen xar planbyyz
Zamandan alça tolad.

Boş ijmejik biz bir çajny,
Baqalydy xar bir aj.
Çaryb kelgen Qaracajny
Ösdyrejik toxdamaj.

Xar min adamny ornuna
Bir maşına qurabyz,
Etilik işni varyna
Any min-min vurabyz.

Teren qazyb biz çerleni
Tamyrlaryn asabyz,
Brtxa tartxan adetleni
Airin qojmaj casabyz.

Marks, Lenin bergen oquv
Başbyzda көл volur,
Çanylyrça bolmaj qorquv,
İşbiz artық tolur.

Biz quralqa bir çav cavsə,
Biz birgelej çetərbiz.
Klass çavlanı çuqun qojmaj
Kəkge ucxun etərbiz.

Xar bir oquvda alısbız,
Em işde da alajbız.
Ara mylkny sıjlı kəryv,
Bek tıjınlı qarajbız.

Xorlarəbıznlı vılebiz,
Ketmej sowet sızından.
Biz erkin atlav kelebız
Partijanı ızından.

17-VI—35 ç.

ТУŞУМ

(İspanijada rewoljusijadan sora, aq terrornu zaman-
nında eki rewoljuslon işcini xaparlardı)

I. (Eki işcini biri ajtadı)

— Kəzden tuvan asılbı,
Qajqlarım sasılbı,
Aqınlı kəvge völdym,
Tuvrada teniz kərdym.

Köryndy ajrımında
Bir adam mıllık qanda.
Körmədim qol ol sanda,
Çooqəd bir bilek anda.

Titiredi xar sanım,
Teviv urqanca qanım.
Ağa qıjnalıv çanım,
Amanğa çetdi xalım.

Tenizni eki çarav,
Savav alajqa varav,
Toxdamaj çolda arav,
Men sordum anı tapav:

„Bu qadar varav qanı,
Qalaj sığmadı çanı?..
Sağat volub töt sanı,
Qalajd çaşav amalı?..“

Köly bek taqır boldu,
Közleri suvdan toldu,
Çan-çanına qaradı,
Men kelgen da çaradı.

Köly keterge çetiv,
Közleri çerge ketiv,
Ol sələdi kyc etiv,
Menne çaşav yretiv.

Qызы urdu betine,
Qaпы keliv etine.
Saqat çetmej segizge
Keldi көв atly bizge.

Kөltirmej өрге qасып,
Сыла qurşav imbaşып,
Çапыв-çапыв көзleri
Ась сыqды sözleri:

„Senmen, tereze cасыв,
Былаjqa kelgen qасыв?..
Taşalaqa çol асьв,
Turalmaqan çaraşыв?!..“

Dedi da es taşladı,
Tav ururqa başladı.
(Ne ыşarmadым-kylmedim,
Kimni urluqun bilmedim).

Апы ваşып sermedi,
Kөzy çuqnu көрmedi.
„Ij өltirme, savыр vol,
Kec, tamada, sen bu çol.

Tyz, өle turqan birdi,
Qарны ас, уsy kirdi!“
Sөzyme acıvlaпыв,
Bek quturuv алыпыв:

„Ket dejme da qatımdan,
Tuşyrme sen atımdan,
Körejim çigitligin,
Ань etgen itligin!..“

Ol çazыq mukgur bolub,
Közleri suvdan tolub,
Tözalmajыn ol solub,
Былај sordu öрге qobub:

— Meni көрген ақас, таş
Tilejd menne çaşav, аş.
Bir qolumu alqansыз,
Ketmez çara salqansыз.

Siz qanымдан tojqansыз,
Topal etiv qojqansыз,
Endi sizden tilerikme,
Em „kecigiz“ derikme.

Mende bolmaj miner at,
Sanым bolqandы saqat.
Qыjnasaqыз da on qat,
Çoqdu siz izlegen zat.

Sizge tuvra, oramda
Ajaqны çавхан qanda,
Sor, bir çaşым ölgendi,
Kımda ajtır, көргendi.

Qarnaşym tutduquz,
Tas etdigiz, çutduquz,
„Qatynın da ölgendi“
Degen xabar kелgendi.

Быяақ қырды-қырды,
Тенлеріне қысырды:
— Қорқмај келігіз алқа,
Салајық ітні сала!

Tygel urub qojquncu,
Bycaq bla sojquncu,
Ol çenil miniv atxa,
Qysyrdy qartxa-çaşxa:

— Бары çolumu көрсем,
Klass qazavatda өлsem,
Ol menne ölym tyldy,
Çaryj başлақan kyndy.

Men өleme, sav bolsun
Komininternni aty!
Xar bir işde da tolsun
Leninni osujaty!

Tas bolsunla burzujla,
Adam çegivcy vajla!
Çoq bolsunla faşistle,
Qan icerge çigitle!

Ыяақы Октявр ајда
Капитализм сасысын!
Қызы вайрақ хар қайда
Нургын севиw асысын!

Көw қынадыла мені,
Қалды вайда көw хақым.
Көрмеј өлеme seni,
Сав қал, уруннан халқым!

Сөлеşалмај тықылды,
Тыз сыртындан сықылды.
„Qовар edim“ дев көрды,
Сақат қарымдан өлды.

Атда syeliv өрге,
Кириw қалқанса көрге,
Қавну beti қаралды,
Көzy қerge аралды.

Bir-birine sordula,
Daur-syjyr boldula.
„Bizge kesin maratınad,
Bizden bir oq qoratmad“.

Dedile da kyldyle,
Kim bolqanьn bildile.
Iclerinden bişdile,
Atlarьndan tyşdyle.

Cылы минив атына,
Салы келди қатыма:
„Хылы қуав етерме,
Коммунистме да дерме!“

Degen aqyl alyrqa,
Batyrlыqny salyрqa,
Qashыn-vashыn tyjerek,
Soleşdi ol tigirek.

Çiti qarav көзүме,
Тыныламай сөзүме,
Çenil esin taşлады,
Былай sorub başladı:

— Nek taqылағанen ana,
Çuvuq volurmed saña?
— İşde çuvuq ed maña,
Endi vojaдың qanña!..

Tenni tenca көreed,
Çarly ucyn çan bereed.
Işge esin velyred,
Ne etered, ne ölyred.

Közyn mençe çiveriv,
Auzun bir qarыş keriv,
Arтыna kesek turdu,
Sora vaşыma urdu.

Men da çerge uzaldym,
Bir көк qajany aldym.
Artyma çanyz atlav,
Qulaq artyna saldym...

Bek qysyryq etdile,
Tyz qatyma çetdile.
Keldile ölykden ozuv,
Tevrelle meni sozuv.

Berkymy alyv atdyla,
Tyz casyndan tartdyla.
Xar işime qajtdyla,
Xyly etiv ajtdyla:

— Ol ölgен kommunist ed,
Qozqalylva etgened*.
Bizni vla qan төkgened,
Azavyn da cekgened.

II.

— Bajlalla qollarymь,
Kөrgyzmej çollarymь.
Syrdyle atla vla,
Qulaqla, catla vla.

* Qozqalylva etgened—zavastowkada burzulja vla kyreş-gendi.

Өлыклерин алдыла,
Ат белине салдыла.
Тевредим çајав агъв,
Сөleşмеј ауз çаръв.

Менне век асувлана,
Аузларъ от сақа,
Көв-онов ете elle,
Урурқа çете elle.

Бир қулаққа çетгенlej,
Ала арлақ кетгенlej,
Қуру ceget көрыне,
Тушдym қулақ icине.

Қьсьгьқ-хахај volду,
Ceget таушдан toldу.
Өрге-енишге савдыла,
Шокларън атдыла.

„Ујyne кетген volур,
Анда тыңсајыр-solур“
Дегенлерин ештеем,
Көв сақъшла етеем.

Азда meni көрмelle

Сувдан өтүв теңelle.

Сырегim дьв-дьв етди.

Кертi дырарқа çетди.

С. С. Р.

гор Нальчик

Artlarъna qaramaj,
Meni koryv maramaj,
Cavyv otyv suvladan,
Taşajдыla tuvradan.

Saqat çarъm olтурub,
Ol itleden qutulub,
Sora tevredim turub,
Çyregim teviv-urub.

Qulaq suvla şorqulдав,
Savyr ceget şuvulдав,
Kyn tajaqla qaltърав,
Caul taşla çыltърав.

Etim bolsa da arъq,
Kolyv volub bek çarъq.
Alajda ariv çerni,
Betimden sarqqan terni.

Men kecigiv esledim,
Quannandan tevsedim.
Qarav kişi kormedim:
„Çaşa kommuna“! dedim.

Taпыv kelgen çolumu,
Qыzyv silkiç qolumu,
Cыqыv daңыл tyz-kenne
Tevredim olgen tenne.

Esni çuqqa vөлmejin,
Çolda kişi көrmejin,
Aña bek buşuv etdim,
Sora ɵlykge çetdim.

„Kişi kelmez“ dev vazьv,
Duvburda qavьr qazьv,
Aнь eltdim qavьrqa,
Çer tyvune salьrqa.

Çyrek көvuv сыьпмај,
Çьlamuqumu тьјalmaј,
Basдыrdьm ань çerge,
Өmyry сыqmaz көрге.

Taşlarьn keңne atьv,
Men qavьrьna çatьv:
„Bir voş kunuң volmaјьn,
Muratlarьn tolmaјьn.

Ketdin elden-çerinden,
Em vaqalь teninden.
Sarnajдыla qьzlarьn,
Kөrynuv qan ьzlarьn.

Sarnaj volur seni anaң:
„Tas volqandь“—dev—„balam“.
Egeclerin көrmelle,
Art sözlerin vermelle.

Çuq keltirme kəlyne,
Men kelirme ölyne,
Qавьгьна сөгөрме
Сьламуqlа төгерме“.

Дев сыртыв көзлери
Ајталмај сөзлери,
Ақьгьн өрге қовув,
Bir қаңасьқнь çонув.

Unutmazоға хар затьн,
Ань ешитген қыз, қатьн,
Хақ етген осујатьн
Tas etmez усын атьн:

„Men өleme, sav bolsun
Kominternni ать!
Хар bir işde da bolsun
Leninni осујать!

Tas bolsunla burzuјla,
Adam çegivcy vajla!
Çоқ bolsunla faşistle,
Qan icerge çigitle!“

Degen sözlerin aldьm,
Qаңақа çарьқ çazдьm,
Baş çаңьн азсьқ qазьв,
Sora alajоға salдьm.

Oqurca kelgen varь
Dunja proletarlarь,
Men tuvra canььv ketdim,
Ol kece yjge  etdim.

Sav qalqanьь izlegen,
„Qalaj  aşajdь?“ degen,
Men ajtxanna tььla,
 azqanььmca aььla.

Ma ol i ci bygyn da
Toxdamaj kece kyn da,
Ma inala buradь,
 avqa dertlej turadь.

„ arq“ dev ty ed esine
Uv salqanla etine,
Raxьn etgen tajaqla,
Ana tijgen ajaqla.

K v zatlanьь xaraььn,
Bu i leni xar varььn
I cilege sindired,
Unutmazca bildired.

30-VII—35  .

METRO

Texnikavız ösgenine
Şaqatlıq etib birden,
Sen demenili bitgense,
Salam, metropoliten!

Şaxar ici bek çaşnajdı,
Ullu çolla işlenib.
Ol rahat çaşav başlajdı,
Анъ çavu tişlenib.

Munu işler esni alqan
Ol хақ болşewik kişi,
Көв metroqa ыз салqan
Bu da Stalinni işi!

Entda ыллај көв çollaqa .
Çer dordanь qazarsыз.
Berc сыqarmaј siz qollaqa,
Көв işlerge bazarsыз.

Çaşaqыз çollanь etgen
Qojmaj çerde тьş, ne ic.
Xar bir işigizge çetgen
Çaşasьn Kaganowic!

QЫZYЛ ASKER

Biz uruşnu izlemejbiz,
Oq atmajbyz kişige.
Çetgen kyn eli vermezbiz
Qan icgen Can-Kajşige.

Uruş başlansa, cavarbyz
Çel syrgenlej çavlaqa.
Biz temir quşla tavarbyz
-Ala kellik tavlaqa.

Qutulurqa qacxan çavnu
Bir atlatmaj tutarbyz,
Ol uruşuvcu qaumnu
San-sanlarǵn butarbyz.

Urunnan xalqny çerlerin
Kişi syjrmaz bizden.
Çavqa kergyzyv közlerin,
Sekirtirbiz teñizden.

Savljaj urunnan bir bolub,
Burzujlanь cacarbyz.
Etgen muratbyz tolub,
Anda çaşav acarbyz.

Biz acxan çarǵq çaşavdan
Xar işlegen aşasyn,
Bizni kycly etgen çavdan,
— Partijabyz çaşasyn!

(САРАЕВНЬ KINOSUNDA)

Urunnanna тыңс чаşав
Сабыг усун ајландың,
Көв askerni arasyнда
Çigitlik bla sajландың.

Seni çiti көзlerin
Klass çavnu көрдyle,
Seni qatъ sözlerin
Çavqa çuav verdile.

Qъзы askerni betin
Seni usynde көrebiz,
Koryb anъ adetin
Proletar syj bereviz.

On toquzuncu çыlda
Bolub asker tamada,
Qorqmaj çyrydyn alda,
Өхdem-çigitlik xalda.

Kөв adamнь bir etiv,
Talaj zaman işledin.
Muratъна sen çetiv,
Kөв elleni kyşledin.

Bu zatlanъ sezgenca,
Kycygyzny bilgenca,
Bir it qaum savдыла,
Qъзы postnu tavдыла.

Aq askerle çetdile,
Kəv onovla etdile:
Taş çanьna çatdıla,
Birden şkok atdıla.

Turdu Cараew өрге,
Tuşgenin biliv tar çerge.
„Çanlarь“ sav voj vermej,
Boluşluqnu cыrt көrmej,

Kəv zamannь turdula,
Çavla munu urdula,
Tovnu yjge vurdula,
Pulemjotlarьn qurdula.

Tamam qatdъrvь көlyn,
Kesi biliv өllygyn,
Ус-tөrt теңi bla birge
Tevredi taşa çerge.

Ural suv cайqalaed,
Betі көkge qaralъv.
Munu saqъş alaed,
Teңlerine taralъv.

Ol suv теңiz bolqandъ,
Bu qatъna çeterge,
Şorqaladan tolqandъ,
Qыъn voluv өterge.

Qalaj kirsin tenizge,
Çara volub bilegi!
Çetmej qaldı köreme,
Munu etgen tilegi!

Qatъ qъsъv kôzlerin,
Ol unutub sôzlerin,
Teңlerine kôv qarav,
Sekirdi saýn marav.

Muratъna çetginci,
Ol çanъna ôtgyncy,
Çavla pulemjot atdъla,
Em çuvuqqa savdъla.

Ôterge kôv qalmaýn,
Bu soluvun almaýn,
Çyzyv vara turqanlaj,
Oq tauşnu aңlaj.

Bir oq tijdi vaşъna,
Tygel çetmej qaşъna.
Kökde tuvan, cars boldu,
Çer çlamuqdan toldu.

Çыrlaj turqan qanatъ
Tauş etmed qъmyldav,
Mual volub bek qatъ,
Aъv ketdi şuvuldav.

„Kişi meni tıjmasıñ,
Сараевнъ сыjmasıñ“
Дев сава еди хаман
Каспий теңизге тамам.

Сараевнъ çөнерин,
Ань syjgen tenlerin
Çavla syryv çetdile,
Em ölturyv ketdile.

Munu partiya eşitib,
Kerti qazavat acdъ.
Aqlañ voran etib,
Tyz, quş tygynlej cacdъ.

17-II—35 ç.

KOLXOZCUNU ÇЫРЬ

(Birinci majqa)

Közyny erkin ac
Ma, sen maj quanc,
Qaltırat qan içgen vajlañ!
Çavlañ cасьв,
Sowetle асьв,
Quanc et vytev бу аjlañ!

* *
*

Çarльнь көгүв,
Erkinlik берів,
Qorat çerden ol faşistleni.
Tyz zakon salьв,
Şkok тов альв,
Boşa ol qan içgen itleni!

* *

*

Esgini taşlav,
Çañ çol başlav,
Biz bir çarьq çaşav асханвьз!
Muratьн biliv,
Kolhozqa kiriv,
Kulaklaь кенңе сасханвьз!

* *

*

Çaşasьн tyzlyk,
Kollektiw kyzlyk,
Kөв çaşasьн та бу ајвьз!
Çaşasьн işci,
Tyzeliv işi,
Çaşasьн бу сыль мајвьз!

* *

*

Erkin sowetden,
Bizde көgetden
Xar urunңan adam aşasьн!
İşcini çaşь,
Tyzlykny ваşь,
Qurcdan qatь—Stalin çaşasьн!

BYGYN

Suvuq qışın vuzu, qar
Kyn eritgenlej ketdi.
Qanatla kylyv var,
Biz saqlaıan aj çetdi.

Ertleden da esge tyşgen
Biz quannıq bu ajd.
İşci xalqa pyryn sevgen
Ma bu—birinci majd.

Qıralıvız quanaı,
Qarvun-kycyn köryv.
Urunıanlaıa anaı,
Erkin, çarq çol beriv.

Qıralıada kyreşelle,
İşci xalqla qozqalıv,
Bygyn ala birleşelle,
Bolşewik planla salıv.

Aıy uruşıa bolalla
Xar bir oramda anda,
İşci ölykle qalalla
Aıaqn çavxan qanda.

Burzuıa qarşy kyreşde
Bek köv adam öledi.
Ma bu zatn kerti işde
Soqur sav da köredi.

Burzujnu keçimi çoqdu,
Qan içivcy it bolqand,
Bygynlykde beti toqdu,
Tyrmesi xalqdan toloqand.

Burzujlaň tyvlerinden
Kөv işçini alьrvьz!
Ol faşistleni tyvynden
Telmannь qutxarьrvьz!

Bytev bolqan işçile
Erkin çaşav acarla.
Sav dunjaň ysyne
Qьzyl vajraq cancarla!

23-IV—35 ç.

QARACAIDA KOLXOZCU UDARNIKLENI 2-ci SJEZDLERINE

Çalсьыьqdan voşamaјьп
Çaşavlarьп satxanla,
Çьль хantнь ашamaјьп
Kece tyzde çatxanla.

Çaşavunu uzaqьпa
Çarьq çol vilmegenle,
Tyşуv vajпь tuzaqьпa,
Bşarьv kylmegenle.

Сьқдыла да endi kynne
Partijany kysynden!
Çaşav tuvdu bek көв minne,
Çykle ketiv ysynden.

Ezilib kelgen Qaracaj
Çarық kynne сьқадь,
Ol, kulaklany ajamaj
Kөрlerine тықадь.

Bizge verdi ullu savqa
Bilim, aqyl alьrqa,
Bizni syjmegen it çavqa
Ketmez çara salьrqa.

Sizni malь çaşlarыqьz
Oqujdula kece, kyn.
Sizni ol cal vaşlarыqьz
Qaralqandьla bygyn.

Kolhozcula yjrejdile
Çаңь çolnu atь bla,
Din vaguşnu kyrejdile
Çuoqun qojmaj artь bla.

Kөв çaşaqьz, udarnikle,
Xar bir işde alьyla!
End işlegen ara mylkge,
Alqьn volub çalьyla!

Xar birine ulgy bolqan,
Udarnikle, malcyla!
Planlarqyz varq tolqan,
Kulaklaqa qarşyla.

Bek ɵsygyz malcylqda,
Işge qarqv salqyz!
Ma bu işde alcylqda
Birinci ɵcny alqyz!

Az da toxdamaj ara mylk
ɵsyv-ɵsyv varadq.
Malcylqda igi udarnik
Çyltrajdq-çanadq.

26-II—35 ç.

ƏSDYRGEN

(Qyzyl malcyl)

Kɵv çylq çalcyl,
Kulakqa malcyl
Boluv ɵmyrleni çaşadq,
Tyz stavatqnda,
Qojla qatqnda
Buz, çanur bla azq azadq.

* * *

Beş çынь turub,
Bajqa urunub,
Bir myjyzsyz inek alaen,
„Малынь“ desen,
Borсun bildirsen,
Хьнь çуав ешитв qalaen.

* *
*

„Kyn qacan çeter
Bu qalaj keter?“
Dev көв kynleni termileen.
Etsen da хьнь,
Tolu хақынь
Bermezligin ariv bileen.

* *
*

Kyn kece volqan,
Kөk carsdan tolqan
Çыllarың тајьша keldile.
Teri sojqanla,
Sizden tojqanla
Oktjavrнь otunda öldyle.

* *
*

Çағьq kyn сьqдь,
Алань „сьqдь“,
Ijirdi artьqlьq-zorluqnu.

„Mijik  ser“ dev,
„Çavnu keser“ dev
Sosializmge qujdu qorluqnu.

* *

*

Muratnı tanb,
K lyn bek qanb,
Boldun sosializmge bir tamır!
Bu aŗavunı,
Tbnc  ŗavunı
Endi xar soqur sav da tanır!

* *

*

 syv sanlarb
Kolhoz mallanb,
Kyn-den-kynne  arabj varavbz.
Ol kulaklanb,
Klass  avlanb
 syv  yreklerin  aravbz.

* *

*

Malnb aqasb,
 sdyryv sanb,
Sen atnb sbjb etgense,
Unamaı taşnb,
Buzov aqasb,
Muratna tolu  etgense.

* *

*

Siz birden çetiv,
Çыль бав etiv,
Tyblerin da kirsiz kyrejsiz.
Siz, kolhozcula,
Qызы malcula,
Bolşewik atlam bla yjrejsiz.

* *
*

Tajla, qozula,
Kolhoz buzovla,
Aqacly, sanda көв bolalla.
Xar muratqylyz,
Etgen zatqylyz,
Xar zamanda alqa tolalla!

15-VII-35 ç

UŞAQ

(SSSR-de işçi bla elli).

Işçi:

— İşçi meni atymdy,
Iş işledim çaşarqa.
Başxalq ne zatymdy,
Başxa atny atarqa?..

Elli:

— Men işləmə toxdamaj,
Savan syryv, mal kytyv,
Kusny artxa ajamaj,
Çavlağыть yrkytyv!

İşci:

— Kөв заманнь тапъшмај
Turqanьma kyjeme,
Alqьnnь çaşavundan
Ajьrьncь syjeme.

Elli:

—İşləj edim tyzlede
Savan syryv, qьjnaьv,
Taşь, aqacь çerlede
Eki көzum vajlaьv.
Boldu allaj zamanьm:
Solumaj sanьm, qanьm,
Bolmaj allymda malьm,
Tolu tavьlmaj çalьm.
Maьn varьmaq vla sanaьv,
Suvuqdan vurnum qanaьv,
Kөв заманнь çyrydym,
Qaraьv voluv kynum.

Stavatъn saqladъm,
Ol kulakъnъ mallarъn.
Kecе arada çoqladъm
Qojlarъnъ sanlarъn.
Ajtsam ol vajnъ kirin,
Uzun xarardъ, køvdu,
Ajtyrqa, qojmaj birin,
Køvden:—salamdъ-cøvdu.

Işci:

— Køv sөleşdin da, alan!
Xapar vla tylme çalan.
Bygynlykde sav, esen,
Men ajtyv, тыцла sen.
Çer usynde turaem,
On altъ saqat işlev.
Maşinasъn buraem,
Qolum soluvluq izlev.
Çalъm çetmeed aşxa,
Ne kijgin ysge-başxa!..
Etimde qanъm çoqed.
Bajnъ beti va toqed.

Ell:

— Kөlym senne ileşdi,
Baj meni vla kyreşdi.

Senne çuvuq ijmedi,
Biz biriksek-syjmedi.
Tөгereгine савъв,
Саһым сағатһық таһъв,
Belim mukgur vygylyv,
Qolumdan qan төgylyv,
Kulak meni emeed,
Kөvny çerge көmeed,
Beli vazьq өseed,
Kynde bir mal keseed.

Işci:

— Ol işini men biliv,
Bir muratһь tav көryv,
Rewoljusija başlaһьв,
Seni allыңda atlaһьв.

Birden:

Sojuzluqnu keң etdik,
Işibizni teң etdik.
Bajqa, vijge biz савдық,
Birden şkok, tov atдық.
Andan арь төzalmaj,
Bajһь көryv volalmaj,
Ус-tөrt çыһь kyreşdik,
Çerleni teң yleşdik.

Teren qazdıq vajoqa kör,
Erkin tıvduq işler çer,
Fabrikleni alqanvız,
Em araqı salqanvız.

Elli:

— Bij көв etgend artıqlıq,
Menne cetdiriv acıq.
Qıynıñ qalqand vajda
Talaj ғыl ғыlm anda.

İşçi:

— Meni qıynıñ qajdad?!.
Meniki da it vajdad.
Kөv ualdı da sanıñ...
Entda qajnajdı qanıñ.

Birden:

Ajamaj etivizni,
Kusny endi salıgvız.
Alqıñıñ dertivizni
Biz vajladan alıgvız.

Elli:

— Endigi җағавуми
Tamam sıjı көrejim,

El mylkymde bolumnu
Men suratlav berejim:
Milletlede bek көв el
Tutuş kolhoz bolqandь.
Ala işlegen tyz çer
Traktorladan tolqandь.
Elimde qaraңыьq
Endi qorav varadь,
Oquv-ilmu, sarьqыьq
Qurc tavlany çaradь.
Busaqatda malcыьq
Bizde vaqad, syjы atdь,
Mal kytyvde alcыьq
Kөble etmegen zatdь.
Malladan: vьşlaq, çav, et,
Çerden: myrzev, tav көget,
Senne qьzv ijeme,
Seni iş vla syjeme.

Isci:

— Çeti saqat işlejme
On altынь ornuna.
Qurc temirle tişlejme
Tavlarынь çarьqqa.
Traktorlany eteme,
Sen savanla syryrca,

Temir çolla işlejme,
Maşinala çyryrsa.
Birinci веşчыльqnъ
Men төрт чыла тоlturdum,
Erinmej alcыльqnъ
Kişige vermej turdum.
Partijanъ çolunda
Iş işlejme arъmaj,
Sowet vlast qolunda
Xomux turad çarъmaj.
Senne kerek zatlanъ
Işlev çenil ijeme,
Qurc arbala, atlanъ
Tyzlerine bereme.

Birden:

Qarnaş bolduq ekibiz,
Çavqa vardy dertibiz.
Lenin çolnu tutavyz,
Çavnu çerge çutavyz.
Haјda! Işge varajьq,
Partijaqa çatajьq.
Kec volmasıн кyпуvyz,
Birden tajoqand çygyvyz.

ERTDE ÇALCЫNЬ AJTXANЬ

Çoqed vizni qolubuzda malьbьz,
Tavьlmaj ed sav veş çьlqа çьlbьz.
Saqat volub qala edi sanьbьz.
Etivizde çoqed vizni qanьbьz,
Tygel cьqmaj çaşaj edik çanьbьz,
Oquvdan keңde qalьv vaгьbьz.
Qьjьn edi çaşaqan çollarьbьz,
Bercli elle işlevcy qollarьbьz.
Endi ol artьqlьq'a cacyldьla
Biz izlegen çolla keң acьldьla.
Bek əsedі urunnaпnь qьralь:
Fabrikleri, zavodlarь, mallarь.

14-IV-35 ç.

ÇьRCьQJA

Sen toxdamajьn çьrlajsa
kece, kyn.
Kim atxanьn biliv ysynden
çygyn.
Sen көrese tyz cajqalqan
kызlykny,
Em bilese bizde
bolqan tyzlykny.

Sen eşitese işsiz
bolqan çyzleni,
İşcileden qan içgen
faşistleni.
Sen çыrlajsa çаңь-çарьq
çaşavqa,
Sowet sojuzda
işcilege, qarьvqa.
Sen көrese ariv bitgen
cegetni,
İclerinde tyrly-tyrly
kөgetni.
Sen көrese kollektiwni
өsyvyn,
Em çavlaьь ters çollarьn
kesivyn.
Sen көrese kolxozda
çigitleni,
Em qarşьь kyreşgen
qauм itleni.
Bu çavla dunjadan
cасьloььсь,
Xar bir çerde sowetle
acьloььсь,
Çыrlarььsa kyreş çannan çыllaqа
Klass kyreşni sal, şoxum, çыrlaqа.

8-V-35 ç.

QARACAJ

Kəv çyllanь ezildik
Eski çaşav çolunda
Oquv ucyn termildik
Patcaхlьqnь qolunda.

Iş işlegen qaumqa
Çaşav qьjnь volqaned
Uruş bla kəv adam
Saqat volub qalqaned.

Bolalmazjnь kəv cьdav,
Bir aqylнь tavdyla.
Qarьvlarьnь kəv sьnav,
Sora çavqa savdyla.

Patcaх başda turqanlaj,
Rewoljusija acылдь.
Işci-elli qovxanlaj,
Eski zakon cacyлдь.

Patcaхlьqnь ornuna
Sowet zakon salьndь,
Işcileni qoluna
Rossija da alьndь.

Çarьq kynny tajaqlarь
Milletlege cасыldь.
Çarьqlьqнь еşikleri
Bizge erkin acылдь.

Partijanь savqasь
Qaracajqa berildi.
Biz kyreşgen çaşavnu
Eşikleri kerildi.

Kolhoz qurav ellede,
Alqa ɵsyv varavьz.
Altьn, kymyş tavlanь
Tyz iclerin çaravьz.

15-V-34 ç.

OCUMACIЯN QALMASьN

Sowet zakon sosializmni işlejdi,
Tav tyvlerin çarьq çaşav kyclejdi,
Qaraңьlьq artxa qala varadь,
Xar urunңan bilim, aqьl aladь.

Çarьq kynny tajaqlarь cасыlad,
Kɵv ellege çaңь şkol acылad.
Partija bizge kɵv savqa beredi,
Çarьqlьqнь еşiklerin keredi.

Oquruqqa endi zaman tavyloqand,
Din şkolnu eşikleri çavyloqand.
Mollalanь qaumlarь casyloqand,
Çarьqlьqqa көzleribiz acьloqand.

Oqumaqan endi bizde qalmasьn,
Oquv işde artxa varqan volmasьn,
Kyreşeviz çarьqlьq bla tururqa,
Sosializmni xar bir elde qururqa.

Beşçyllьqnь tørt çьlqa viz voşadьq,
Ol çьllada kolhoz quraj vaşladьq.
Encilikni endi kenne taşlajьvьz,
Kolhoz qurav xar bir elde voşajьvьz.

Xar kolхозcu bilim ycyn kyreşed,
Oqurqa da zaman tavad, çetişed.
Ol çaşavnu igiligin vilgendi,
Anь ycyn kolхозqa da kirgendi.

Klass çavqa otu qatь acavьz,
Çььnlarьn, qaumlarьn cacavьz.
Bu kyreşni, kece kyn da eteviz,
Lerjn etgen muratlaqa çeteviz.

28-VI-34 ç.

Отв. редактор *А.-С. Гербеков*. Техредактор *Ш. Ближотое*
Лит. редактор *Аз. Уртенев*. Отв. корректор *А. Джириков*.
Сдано в производство 21/XII 1935 г.
Подписано к печати 8/I 1936 г.
Формат 114x162¹/₃₂. Тин. зн. в 1 бум. л. 41,216, печ. лист. 1,5
Тираж 1100. Зак. № 2976 Обллит № 228

Типография Кароблнациздата
Кисловодск 1936 г.

Вид
Цена

35 к.

М 831 - 1

у.04к

На карачаево-балкарском языке

Типография Кароблянацыздаты, Кисловодск